

องค์ประกอบพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออก

รุ่งรัตน์ ชวนชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

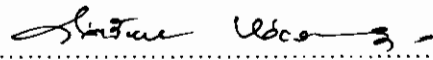
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

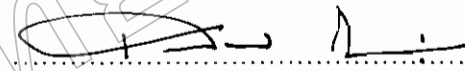
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ รุ่งรัตน์ ชวนชาติ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

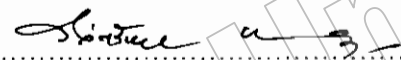
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

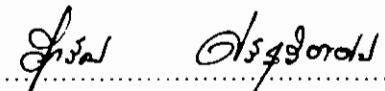

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาริรัตน์ จำอยู่)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

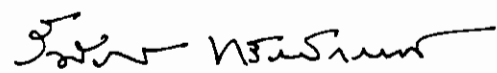

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ราชบัณฑิต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาริรัตน์ จำอยู่)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ .. 31 .. เดือน .. พฤษภาคม .. พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาการช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผศ. ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.อารีรัตน์ ขำอยู่ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศ. ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ราชบัณฑิต ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและแก้ไขและวิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันต่าง ๆ ทุกท่านที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ รวมทั้งท่านผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงาน การพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่อนุญาต และให้ความร่วมมือกรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมหมาย – คุณแม่วิเชียร รัตนศิริชัย ซึ่งเป็นผู้ที่ให้สติปัญญาและสิ่งดีงามแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณคุณพรพรต ขวนชาติและบุตรธิดา ที่ให้ความรักให้กำลังใจ ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บพการี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

รุ่งรัตน์ ขวนชาติ

50920537: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: พลังที่จะทำงาน/ พยาบาลวิชาชีพ/ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออก

ผู้รื้อค้น ชวนชาติ: องค์ประกอบพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน
ในภาคตะวันออก (FACTOR ANALYSIS OF WORK ABILITY OF REGISTERED NURSES IN
COMMUNITY HOSPITALS IN THE EASTERN REGION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:
วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, กศ.ค., อารีรัตน์ ขำอยู่, D.S.N. 154 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพและตัวแปรที่
อธิบายพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ
พยาบาลวิชาชีพ จากโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออก จำนวน 327คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือ
ที่ใช้เป็นแบบสอบถามระดับการรับรู้เกี่ยวกับตัวแปรพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 7 ระดับ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทดสอบความ
เที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของแบบสอบถามรายข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง
76 ตัวแปร ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ ขนาด 76 x 76 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีองค์ประกอบหลักหมุนแกน
แบบอโรโธโกนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ผลการวิจัยได้ 10 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมร้อยละ 70.715 ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 13.475 ประกอบด้วย 12 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 2 ด้านค่านิยม อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.714 ประกอบด้วย 11 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 3 ด้านความเชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพพยาบาล อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.493

ประกอบด้วย 10 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสนับสนุนทางครอบครัวอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.614

ประกอบด้วย 7 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 5 ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.028

ประกอบด้วย 8 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 6 ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.327

ประกอบด้วย 7 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 7 ด้านสุขภาพทางสังคมและสุขภาพทางปัญญา (จิตวิญญาณ) อธิบายความแปรปรวน

ได้ร้อยละ 5.876 ประกอบด้วย 7 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 8 ด้านความสามารถในทำหน้าที่ของระบบในร่างกาย อธิบายความแปรปรวนได้

ร้อยละ 5.180 ประกอบด้วย 5 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 9 ด้านความมีอิสระในการทำงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.872

ประกอบด้วย 5 ตัวแปร

องค์ประกอบที่ 10 ด้านภาระงานและปริมาณงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.137

ประกอบด้วย 4 ตัวแปร

50920537: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: WORK ABILITY/ REGISTERED NURSE/ COMMUNITY HOSPITALS

RUNGRAT CHUANCHAT: FACTOR ANALYSIS OF WORK ABILITY OF REGISTERED NURSES IN COMMUNITY HOSPITALS IN THE EASTERN REGION.

ADVISORY COMMITTEE: WICHITPORN LAUSUWANAGOON, Ed.D., AREERUT KHUMYU, D.S.N. 154 P. 2010.

The purpose of this research was to study the factors of work ability of registered nurses and the variables which described those major factors of community hospitals in the eastern region. The samples consisted of 327 registered nurses in community hospitals in the eastern region and were selected by multistage sampling. Research instrument was 7 level rating scale questionnaire the acceptable content of the questionnaire was validated by the panel of experts, Cronbach's alpha coefficient was .97. Data were analyzed by mean, standard deviation, percentage. Correlation coefficient of 76 variables was correlation matrix 76 x 76. Factors analyzed through principle component analysis with orthogonal rotation and varimax method.

The research finding showed that the factors of work ability of registered nurses consisted of 10 factors accounted for 70.715 % of cumulative variance as follows:

Factor 1. Work described by 12 variables accounted for 13.475 % of variance.

Factor 2. Value described by 11 variables accounted for 9.714 % of variance.

Factor 3. Expertise described by 10 variables accounted for 8.493 % of variance.

Factor 4. Family support described by 7 variables accounted for 7.614 % of variance.

Factor 5. Physical health and mental health described by 8 variables accounted for 7.028 % of variance.

Factor 6. Work environment described by 7 variables accounted for 6.327 % of variance.

Factor 7. Social health and spiritual health described by 5 variables accounted for 5.876 % of variance.

Factor 8. Function capacity described by 5 variables accounted for 5.180 % of variance.

Factor 9. Work independence described by 5 variables accounted for 3.872 % of variance.

Factor10. Work demands and content described by 4 variables accounted for 3.137 % of variance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ก
สารบัญตาราง.....	ข
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
โรงพยาบาลชุมชนภาคตะวันออก.....	11
พลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ.....	14
การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	46
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	46
ผลการประเมินตัวแปรรายชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ของพลังที่จะ	
ทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	49
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล	
ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	56
5 สรุปผล และอภิปราย.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผลการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	90
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	91
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก.....	99
ภาคผนวก ข.....	112
ภาคผนวก ค.....	116
ภาคผนวก ง.....	118
ภาคผนวก จ.....	121
ภาคผนวก ฉ.....	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	154

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แนวทางพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง.....	25
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	36
3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการทดลองใช้เครื่องมือ.....	41
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ในปัจจุบัน ขนาดของโรงพยาบาล และความพึงพอใจในเงินเดือนที่ได้รับ (n=327).....	46
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญ ของตัวแปรพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียงลำดับจากมากไปน้อย (n=327).....	50
6 แสดงค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) และการทดสอบบาร์เลท (Bartlett's Test of Sphericity).....	57
7 ค่าไอแกน (Eigen Values) ร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) และร้อยละสะสมของความแปรปรวน (% of Variance) เมื่อหมุนแกนแล้วขององค์ประกอบพลังที่จะทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	58
8 เมทริกซ์น้ำหนักของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบหลังจากการหมุนแกน (Rotated Component Matrix) โดยการหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax).....	59
9 องค์ประกอบที่ 1 ด้านงาน.....	62
10 องค์ประกอบที่ 2 ด้านค่านิยม.....	63
11 องค์ประกอบที่ 3 ด้านความเชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพพยาบาล.....	64
12 องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสนับสนุนทางครอบครัว.....	66
13 องค์ประกอบที่ 5 ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต.....	67
14 องค์ประกอบที่ 6 ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 องค์ประกอบที่ 7 ด้านสุขภาพทางสังคมและสุขภาพทางปัญญา (จิตวิญญาณ).....	69
16 องค์ประกอบที่ 8 ด้านความสามารถในทำหน้าที่ของระบบในร่างกาย.....	70
17 องค์ประกอบที่ 9 ด้านความมีอิสระในการทำงาน.....	70
18 องค์ประกอบที่ 10 ด้านภาระงานและปริมาณงาน.....	71

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 โครงสร้างการแบ่งงานโรงพยาบาลชุมชน.....	13
3 แสดงแนวความคิดพลังงานที่จะทำงานของบุคคล เป็นกระบวนการของทรัพยากร มนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กับงาน.....	17
4 โครงสร้างและองค์ประกอบพลังที่จะทำงาน.....	19
5 แสดงการสุม่พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออก.....	35
6 แสดงองค์ประกอบของพลังที่จะทำงานที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ.....	73